

Inserati se sprejemajo in velja tristoopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gi. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gi. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Konservativne zmage v gorenji Avstriji in na Štajarskem.

Zdaj ste bili dve dopolnilni volitvi za deželne zbornice in sicer na Štajarskem ena in v gorenji Avstriji druga; v kratkem pa ima biti v gornji Avstriji dopolnilna volitev za državni zbor. Pri obeh volitvah za deželne zbornice, v gor. Avstriji, kakor na gorenjem Štajarskem stali sta si nasproti dve stranki: katoliško-konservativna in pa „kmečko društvo“, za katerim so se skrivali liberalci. Tisto takozvano „kmečko društvo“ se je rodilo v gorenji Avstriji iz one velike razburjenosti, ki je nastala, ko so tamošnji kmetje zvedeli, da jim je davek povikšan. Liberalci, ki so bili pri kmetih na Štajarskem in v gorenji Avstriji že ves kredit zgubili, dobili so zdaj zopet nekaj upanja, ko so videli kmete tako razburjene zavolj gruntne vpenitve, ki so jo liberalci sami izmislili in izvrševali. To ljudsko nezadovoljnost so hoteli liberalci porabiti v svojo korist, začeli so kmete ščuvati na vlado, ter jim lagati, da so konservativni poslanci krivi povikšanega davka, akoravno je ista postava izvirala od liberalne dōbe, sedajna vlada je stvar le do konca dognala, da ni bilo 25 milijonov zastoj tje vrženih za vpenitev. En čas je to ščuvanje liberalcem dobro spod rok šlo, pa konservativni možje niso molčali, ampak kmete podučili, kako stvar stoji in kaj je rasnica, tako da so kmetje liberalnim gospodom vnovič hrbet obrnili.

Izmislili pa so si liberalci drugo zvišajo; sami pri kmetih nič ne morejo opraviti, to so sprevideli; zato so dobili na svojo stran nekaj

liberalnih kmetov, in te so kot aposteljne poslali med kmetovalce. Kirchmayr, Krennmayr v gorenji Avstriji in Posch na zgornjem Štajarskem so bili glavni aposteljni novega evangelija. Sklicavali so vedne kmečke shode, pa ne da bi razvili nov načrt, po katerem bi osrečili kmeta, so edino in vedno le konservativnim poslancem zabavljali. Že iz tega se je lahko spoznalo, da stvar nima zdravega jedra v sebi. Marsikdo si je mislil, da je to gibanje v gorenji Avstriji začetek kmečkega prerojenja, ter da se z njo pričinja nova doba v zgodovini človeške družbe, tako široko so ti možje med svet upili, da hočejo napraviti „kmečko stranko, ki bo neodvisna od duhovščine in od posvetne inteligencije zastopala in branila koristi kmečkega stanu.“

Toda kmalo se je pokazalo, da stvar ni tako velikanska, ampak da je le čisto malenkosten boj za državnozborske poslanstva, ktera so hoteli liberalci na ta način konservativnim poslancem iz rok izviti. Ko bi bilo temu lažikmečkemu društvu res mar za blagostanje kmeta, morali bi vendar pri svojih shodih razgovarjati se resno o načrtu, na ktere ga podlagi bi se dalo kmetu pomagati. Čisto nova stranka, ki toliko vpitja dela, morala bi vendar z zdravim programom pred svet stopiti, in ta program bi moral propagando delati, ne osebe z obdelovanjem drugih oseb. Naša narodna stranka ima zahvaliti vse svoje vspehe svojemu zdravemu in pravičnemu načelu, po katerem postopa; naša moč je in ostane v pravičnosti naše stvari. Tako bi zamoglo tudi prizadevanje kmečkega osvobojenja velike vspehe si pridobiti, ako bi se res potegovalo za kmeta,

in obračalo se zoper vse krivice, ki jih kmet trpi.

Toda tisto lažikmečko društvo v gorenji Avstriji in na Štajarskem ni imelo v mislih blagostanja kmečkega, ampak le hudobno spodjedanje upliva duhovščine in konservativnih poslancev. Napravili so v Lincu in po drugih krajih mnogo tistih „kmečkih“ shodov, pa niso se dosti razdovarjali o potrebah kmečkega prebivalstva, ampak glavna točka je bila na vsakem shodu zabavljanje na konservativne poslance, češ da ti so vsega hudega krivi, in da so izdajalci, ker s Čehi in Slovenci glasujō! Od teh dveh zločinov, katerih so obdolžili konservativne poslance, je drug smešnejši od drugega. Kako so zamogli konservativni poslanci zakriviti slabo stanje in povikšanje davkov, ko so vendar ves čas liberalci vladali in liberalci sklenili gruntno vpenitev ter jo tudi sami izvrševali; konservativni poslanci pa do zdaj niso imeli besede in je še zdaj pod Taaffejem nimajo, kakor se večini spodobi, saj Taaffe dela bolj po drugih vzorih, kakor po željah večine državnega zbora. Če pa so kmetje vendar pod sedajno vlado kak priboljšek dosegli, kakor n. pr. plačevanje povikšanega davka na desetletne obroke in znižanje glavne svote gruntne davka, potem oderuško postavijo, postavijo zoper ponarejene pijače itd., in če imajo kmetje od prihodnjih sej državnega zbora pričakovati kak poboljšek, komu se imajo zahvaliti če ne konservativnim in slovanskim poslancem, s katerimi glasovati velja Kirchmayrovim lažikmetom za izdajalstvo? Nasprotno pa izvirajo vse za kmeta pogubne in škodljive postave od liberalcev, in vendar se na teh la-

Flavija.

Prizori kerščanskega žioljenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

V.

Quo ubi ventum est, fervebant omnia immanissimis voluptatibus.

(Dalje.)

Nekega dne sestro samo v atriju iznenadi. Zauzela je polukrožni sedež v senci, ki so bili v marmornih stenah izdobljeni. Sedela je ondi prijetno misleče se deržaje kakor Polimnija. Pogled nje prodiral je v praznoto in ustni sta kazale žalostni nasmehljaj. Kujiga, ktero je v rokah imela, je sanjajoči pala iz rok. Flavijana ugledavši je hotela berzo jo pobrati, a mladi mož pobravši jo pogleda va njo. Bilo je evangelije po sv. Mateju, v katerem zadene na to versto:

„Kadar prineseš tvoj dar k altarju in se tukaj spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper te, pusti dar tu pred oltarjem, pa idi spravit se z bratom svojim in potem pridi darovat svoj dar“.

— Lepe besede, pravi in zapre knjigo. Kaj pa ti misliš, Flavija?

Lepe, zares, prav lepe, Flavijan, odgovori mlado dekle, malo iznenadjena zaradi te hitre gorečnosti.

— Seveda, pa samo občudovanja vredne, ker bi se pač ne mogle izpeljavati v resnici.

Ne misli tega, Flavijan, občudovanje je nerodovitno, a ljubezen je vsepešna.

— Kaj? Po onem nauku bi se res kdo ravnati mogel? — pozabiti sovraštvo, dolgoletni prepir?

Da, mogel bi se, z milostjo božjo.

— In če gre, bi rekel, za sveto čertitev, od roda do roda, dedovini enako, prehajočo in čast naših prednikov maščujočo?

Odpuščanje bilo bi potem še bolj potrebno in dar toliko blagši.

— Pa kako bi se morala omejiti ta požertovalnost?

Nikakor.

In če bi bilo primerno, da se med dvema osebama ali dvema družinama trajna sprava zapečati, kaj potem?

Potem ni nič, česar ne bi imeli storiti.

— Nič?

Ne Flavijan.

— Tedaj, celo kaka zaveza kako posvačenje . . .

Flavija zmigne pri teh besedah, kajti ne hote je začela sumiti, če se ji past ne nastavlja. Vernitev ni bila mogoča, kajti kje se hoče zagraditi? V kratkem storjenega miru še ni poznala; zato v bratovih prašanjih ni mogla najti posebnega smisla. On pa ji gleda v obraz, ne razloživ ji pomen svojih besedi. Spoznavši pa velevallnost njegovega pogleda in v notranji duši vznemirjena, se je prisilila tožeče izreči besedo:

Seveda.

To je bilo dosti. Nekaj dni pozneje predstavi Flavijan svoji materi prijatla svojega. Njegovo obiskanje je bilo pa Flaviji ravno kar naznanjeno, zato se ni mogla na to pripraviti. Sicer je menila, da Pretekstatovi nameni ne zadevajo nje. Saj ga še poznala ni; komaj ga je kterikrat videla. Je bilo mar mogoče, da je naenkrat vse svoje misli na-njo obrnil? Ne; Flavijan naj bi bil karkoli sanjaril, tak strah je bil neopravičen in nikakor bi se ne spodobilo, če bi prezgodaj spodbijala njegove namene.

žikmečkih shodih nihče ni oglasil zoper liberalce, ampak le Doblhamerja in tovarše so vedno izdelovali, čeravno je Doblhamer poštenjak prve vrste in se je tudi za kmeta potegnil pri vsaki priliki. Jasno je toraj, da na teh shodih ni vladalo navdušenje za spoznano resnico, ampak srd in sovraštvo, zavist in mržnja liberalcev proti konservativnim poslancem. Ko bi bilo tisto lažikmetško društvo res kmečko društvo, ne smelo bi se spodtikati nad tem, da nemški konservativni poslanci z našimi slovenskimi glasujejo; kajti če hočejo kmetje kaj doseči, morajo biti vsi za enega, morajo slovenskim kmetom iste poboljške privoščiti, kakor sami sebi, in potem jim mora biti kmet brat bodi si ktere koli narodnosti. V istini nemški kmet tudi ne pozna narodnega sovraštva, in če se v tem gorenjeavstrijskem „kmečkem“ društvu zoper Čeha, Poljake in Slovence ščuje, potem mora biti vsakemu jasno, da pri teh shodih ne govori duh nemškega kmeta, ampak duh nemških liberalcev, kateri se za Kirchmayrom in Krenmayrom skriva.

Gorenjeavstrijski in štajerski nemški kmet pa tudi ni tako zabit, da bi ne spoznal, kam pes tace moli; pri volitvi v Steyru v gorenji Avstriji je kandidat „kmečkega“ društva, recte kandidat liberalcev, sijajno — propadel, na Štajerskem pa še huje, tam je komaj nekaj glasov vjel. Nemški kmet se ne pusti dosti za nos voditi, kedar tiča enkrat po perji spozna, potem se po njegovem petji ne da več zmotiti, on že ve, s kom ima opraviti, če bi prav vrabec slavčevo petje posnemati hotel. Rogovljenje „kmečkega“ društva po gorenji Avstriji je zdaj konec, vsaj nema nobenega pomena več. Liberalci so zopet za eno upanje goljufani, mi pa se veselimo, ker vidimo, da gorenja Avstrija trdno stoji na naši strani, to je na strani pravice, krščanstva, enakopravnosti in zvestobe, kjer stojé tudi dežele Kranjska, Tirolska, Predarelska, Solnograd, Gorenja Avstrija, Galicija in Dalmacija.

Politični pregled.

V Ljubljani 9. avgusta.
Avstrijske dežele.

„Pokrok“ in drugi Česki listi so, kakor smo tudi mi zadnjič enako pisali, zadovoljni s tem, da vlada hoče v prihodnjem zasedanju

državnega zbora glavno težo položiti na rešitev važnih gospodarskih vprašanj, vendar zahtevajo, da se jim vsaj nekatere zahteve v narodnem oziru precej izpolnijo, posebno pa ustanova češkega vseučilišča in pa sprememba volilnega reda za deželni zbor češki.

Tudi mi Slovenci imamo dovolj pritožb gléde narodne ravnopravnosti in bomo silno žalostni, če v prihodnjem zasedanju državnega zbora prav nič ne bo govora o njih. Z ministroma Konradom in Pražakom smo prav malo zadovoljni in mi hočemo, da oba ministra in tudi Taaffe to naše mnenje zvedó. Slovenski narod ima že toliko zaslug za Avstrijo, da se sme državni zbor pač en dan posebej s slovenskimi zadevami in težnjami pečati. Za rešitev gospodarskih vprašanj ostalo bo zmirom še dovolj časa.

Na Dunaji je bil te dni nek mladi jud obsojen, ker je katoliško procesijo zasmehoval, ter ni hotel klobuka z glave sneti, še potem ne, ko so mu ljudje klobuk z glave zbili, ker vnovič ga je potem še na glavo postavil. Zagovornik njegov je sicer povdarjal, da se nihče ne sme po postavi siliti, da bi se vdeležil kake cerkvene svečanosti; sodnija je pa vendar v obnašanju judovem spoznala zaničevanje in zasmehovanje vere, ter je pobalina obsodila. To spada zato med politične dogodke, ker iz te obsodbe razvidimo, da je pri naših sodnijah vendar zopet začel uplivati nekak krščanski duh, ki ne bo dopuščal zasramovanja naše vere. V prejšnjih letih za liberalne dóbe smeli so judje v svojih časnikih svobodno zasmehovati katoliške obrede.

V dalmatinskem deželnem zboru je predlagal poslanec Klaič, naj se odpošlje prošnja do presv. cesarja, naj on blagovoli ukazati, da se dalmatinska železnica do konca izdela.

Pri naučnem ministerstvu hočejo ustanoviti glavno vodstvo za vse strokovjaške šole v Avstriji.

Vnanje države.

Vsa Evropa gleda zdaj na mesto Danzig, kjer se v kratkem snideta nemški in ruski cesar. Bizmark je že došel v Danzig, toraj se bo shoda obeh cesarjev vdeležil in njegova navzočnost nam je dokaz, da shod ni oprt samo na rodovinske razmere, kakor so nekteri trdili, češ da se mladi ruski car hoče

le predstaviti svojemu staremu stricu; pri zgolj rodbinskem pozdravu bila bi navzočnost Bizmarkova čisto nepotrebna. To snidenje nemškega in ruskega cesarja vzbuja toliko večjo pozornost, ker se je do zdaj sploh sodilo, da so se razmere med obema državama ohladile, odkar si je Nemčija v Avstriji poiskala drugo zaveznico. Iznenađeni so francozki in angleški časniki, naj bolj pa Madjari, kateri so mislili, da bosta že v kratkem naš cesar in nemški cesar napadla ruskega, ter ga za vse čase polomila. Prijateljsko občevanje ruskega in nemškega cesarja pa podira vse umišljevanja in vse upe teh slovanožrešnih politikov. Velikansko smešili so se madjaraki in nemško-liberalni dunajski listi, ki so zanašaje se na nemško zvezo vpili k vojski nad Ruse, zdaj so pa kar poparjeni, ko vidijo, da se na Nemčijo ni zanašati in da bi ta vtegnila z Rusijo vnovič prijateljstvo skleniti, Avstrijo pa na cedilo pustiti. Madjarom je zdaj pogum precej upadel, in tudi „N. fr. Presse“ trobi k begu, ter se jezi nad onimi listi, ki so vpili po vojski z Rusi ter tako Avstrijo v nevarnost rinili, pa ne pristavi, da je bila sama med tistimi, ki so Rusijo vsak dan sumničili in dražili.

Okoli kakih in katerih predmetov se bodo sukali pogovori v Danzigu, to nam je se ve da neznano, kakor vsem drugim listom, ki bodo vedeli o tej stvari na dolgo in široko poročati, le toliko nam je jasno, da Nemčija ne misli na vojsko z Rusijo, in ker Madjari sami tako vojske pričeti ne morejo, nam je mir zagotovljen.

Francozi v Afriki do mesca oktobra ne mislijo nič važnega pričeti, ampak se le zbirajo in pripravljajo. Kedar nastane vreme bolj ugodno in hladno, pričeli bodo posedanje z vsemi močmi. Med francoskimi vojaki razsaja vročinska bolezen.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 8. sept. V zadnjem listu „Slovenca“ ste priobčili dopis iz Hrvatskega, v katerem neki naš rojak prestavlja podlistek zagrebškega „Obzora“, pisanega od g. Jambreščaka, kakor sem zvedel. Vi ste ta dopis priobčili „bona fide“, da bi dokazali svojo nepristranost tudi nasproti hrvatskim bratom.

Ah, ona ni vedela ali pa je pozabila, da je Flavijan tako prikrojen človek, ki se na boj pripravlja, pa se vendar ne bojuje. Če je bila njegova namera terdno sklenjena, zagnal se je v boj in pokazal v njem vstrajno ognjenost. Tu je bil začetek legèk. Pri Pretekstatu ni našel nikacega upora, velikoveč lahko umljivo veselje. Ko bi imela pa Emilija res kake pomiselke, zmagal bi je z eno besedo, rekši: Flavija sama se udaja.

Ina res je zadostovala ta beseda pri zaupljivi gospej, ki čudivši se tega še pomislila ni, da bi hčer samo poprašala. Da Flavija podavši roko Pretekstatu, spravo dožene in da bode zastava bolj prihodnosti med dvema rodovinama, ta misel ji je bila tako prijetna, tako ginljiva, da se ji je zdelo nemogoče slišati iz Flavijinih ust nezadovoljnost ali oporeko.

Kako bolešno je moralo biti iznenadjeno mlado dekle, vide kako da ji Flavijan predstavlja ženina Pretekstata in to pričo svoje matere, ki je pri tem mirna ostala. Zaupljivo, žareče veselje Pretekstatovo, kteremu odkritoerčnost Flavijanova ni mogla biti sumljiva, derznost njenega brata, kterega niti za trenotek ni zapustila hladnokernost, je storila, da

je stala za hipec nepremakljiva, brezglasna in skoro brez volje. Tok vzbujenih in zmedenih misel je trenotek pretresal njeno dušo. Najpervo rudečica spreleti njeno čelo potem pa bledica. Kmali se ji prikrađejo solze v oči, ktere je imela nepremagljivo uperte v tla. Zdelo se ji je, da se vse okoli nje verti. Čutivši, da omaguje, se je komaj k steni naslonila. Nje strežnica jo prestreže v roke in privede bolj mertvo ko živo za gosto pregrinjalo.

Tako se je končalo drugo dejanje igrokaza, kteremu predmet sta bila Flavija pa Eusebij.

Ostalo je tretje dejanje, ktero je k dosegu namena vodilo, dasi na drug način.

Spominjamo se, kako sovražljivi so bili učni verstniki Eusebiju zastran njegovega čistosti na slavo imetega govora. To mnenje, spojeno z zavistjo, ki vsako izverstnost čerti, in pa tista radovednost, ki nasprotij išče, v ktere se človek tako rad zamota, vleklo se je okol Eusebija kakor mreža, ktere zanke so se vedno bolj óžile, ki mu skoro izhoda niso puščale in ki so ga zadergavale, kamor bi bil stopil.

Nič se ni opustilo, da ga va-nje privabijo

in vse storilo, da ga veržejo va-nje. Vaba je bila sedaj groba, sedaj drobna; zapeljavanje se je pokazovalo v najraznejih podobah, ki je prihajalo bolj in bolj silno, mikavno. Malokdaj je Eusebij dan preživel, da ne bi koga srečal; bilo je sicer naključno navidezno, a v resnici preudarjeno in pripravljeno.

Priložnosti k veseliciam in celo k razkošju se nikdar ni pogrešalo v mestu, tako nemirnem, kakor je bilo rimsko. Mnogoboštvo še ni izgubilo svojega upliva v javnem življenju in kristjanstvo ga še ni dobilo, kakor se spodobi. Pamet se je borila za kristjanstvo, a navada se je deržala stare nenravnosti in kolika je moč navade, če strasti podpira!

Pod obrano tega dvojstva ali bolje tega dvoborstva, ki je trajalo povsod in negotovosti, v kateri je bivala ljudska drhal, nevedoča na ktero stran naj se nagne, vladala je vse kot strahovita razuzdanost.

Vsaka brzda in vsak nravní čút zgijajala sta ob enem. Bila je še kaka čednost, pa bila je redka, nekako boječa, strašljiva; ni si upala v javnost stopiti, nekaj iz strahu, da ne bi bila zasramovana, nekaj pa, da ne bi se omađezala občevaje z neobzdranimi strastimi. Je-

Ista nepristranost ali objektivnost pa zahteva, da ste enako nepristranski tudi nasproti svojim slovenskim rojakom. Zato mislim, da boste tudi moj dopis priobčili kot odgovor na g. Jambreščakovo denunciacijo, ali kako bi to stvar imenoval, kajti če človek pogovor z kavarne porabi za to, da bi Slovence pred Hrvati v slabo luč postavil, podobno je njegovo ravnanje skoraj že ovadbi ali denunciaciji. Najlepša stvar pri vsem pa je to, da g. Jambreščak niti vsega po pravici povedal ni, kakor se je razgovarjal z g. dr. Z—kom. Jaz sem te dni govoril z g. dr. Z—kom, ki ga g. Jambreščak v „Obzoru“ napada, pa on ni vedel drugega odgovora, ko da se je smejal, da „Obzor“ na tak način navadno gostilniško šalo v resen, političen dogodek spreminja. Navedeni naš narodnjak dr. Z. namreč pozna svojega znanca g. Jambreščaka tako daleč, da ta med šalo in resnico ne zna dobro ločiti, in taki ljudje so navadno obsojeni, poslušati reči, ki jih zgrabijo, pa vendar niso zgrabljive. Poznavši to Jambreščakovo nprav, pošalil se je g. dr. Z. iz surke, češ, da je to madjarska noša, akoravno dr. Z. izvor te nōše morda bolje pozna nego g. Jambreščak. Že ta nedolžna šala je zadostila, da je g. J. vsplamtel v svoji jezi. Na to pa je dr. Z. na pol šaljivo, na pol resno rekel, da ima on slabo misel o hrvatskem vseučilišču, to pa iz tega uzroka, ker prevladuje med tamošnjimi dijaki duh Starčevičev. Dr. Z. je meni čisto resno rekel, da to ni bila šala, da je imenoval zagrebško vseučilišče o s a t na slovanskem jugu, ker duh Starčevičev vso slovansko slogo razdira. Visokošolci zagrebški so namreč iz „hrvatskega doma“ izbacnili in pogнали podobi dr. Bleiweisa in škupa Strossmajerja, o Bl. so celó rekli „kaj ta magariac tukaj dela?“; če pa tak duh prevladuje na zagrebških visokih šolah, potem si zamoremo k večemu misliti, da je zagrebško vseučilišče odgojilnica „n o r c e v“. Kolikor je tistih Starčevičev, naj bodo Antejci ali Davidi, nobeden ni hrvatskemu narodu toliko dobrega storil, ko škup Strossmajer ali pa ko Slovencem dr. Bleiweis. Strossmajer je celó ustanovitelj zagrebške univerze, in če tega podobo hrvatski dijaki mečejo iz svojih učilnic, potem je to najgrša in najbolj črna nehvaležnost, kar je je svet še kedaj videl. Dr. Z. misli, da bi bila velika nesreča za

Slovence, ko bi v Zagrebu študirali in se s tem duhom okužili, in samo iz tega uzroka je on grajal zagrebško vseučilišče, pa tudi pristavil, da njegova sodba velja le zdaj, ne pa za vse čase. Gospod Jambreščak pa je bil tako pošten, da je to v svojem poročilu čisto z a m o l č a l, ter stvar v taki luči pokazal svojim rojakom, kakor bi bili Slovenci sploh sovražni hrvatskim bratom, in kakor bi jim niti vseučilišča ne privoščili. Mi obžalujemo sicer list „Obzor“, da se je dal od take osebe, kakor je g. Jambreščak, na led speljati in da je priobčil njegovo jako malenkostno dogodbo v Ljubljani kot resen političen dogodek. Mi Slovenci nismo nobene kukavice, še vselej smo Hrvate kot brate sprejeli v naši sredi, čeravno od njih nobene politične pomoči ne prosimo in ne potrebujemo, mi smo Slovani in oni so Slovani, mi smo katoliki in oni so katoliki, če nas hočejo imeti za brate, dobro; če pa mislijo, da bomo mi kedaj sužnji in podložniki „kralja“ Starčeviča, potem se močno v a r a j o ! Nemški jarem je težak, ali jarem prismojenega Starčeviča, ki Srbom in Slovencem odreka njih narodnost, ta jarem je neznosljiv, mi se mu ne bomo vklanjali, če bi se prav vsi hrvaški študenti na glavo postavili in dr. Starčevič ž njimi.

Mimogredé naj bode omenjeno, da se hrvaški listi za nas prav nič ne brigajo, ter da se podučujejo o naših razmerah iz „N. fr. Presse“ in takih listov, ter na pr. poročajo o „Loitschu“ namesto v „Logatcu“, o „Steinbracku“ namesto v „Zidanem mostu“; nasprotno pa imajo naši slovenski listi vendar večkrat kak dopis iz Hrvaškega. Taka je vzajemnost starčevičjanske Hrvatske! Konečno naj bo pa še to omenjeno: priprosti Hrvat in priprosti Kranjec ali Štajerc se dobro razumevata, ona se tudi ljubita, ker sta v kupčijskih zvezah med sabo, in Kranjec se rad pohvali, kako dobro se je imel med Hrvati, ter še pristavi „saj Hrvati so tudi Slovenci, to je en narod z nami“. Tudi Hrvat spoštuje Kranjca, ker ta mnogo kupi in pošteno plača; pa nikdar Hrvat ne pride na misel, da bi enako Starčeviču rekel: „Ti nisi in ne smeš biti Kranjec, ti si naš sluga in moraš biti nam pokoren, ti nemaš pravice, govoriti po slovenski, ti moraš govoriti hrvatski!“ O tej prevzetnosti ni med hrvatskim narodom ne duha,

ne sluha, zato pa tudi vsa teorija Starčeviča v zraku visi in nema zdrave podlage. Sicer pa tudi noben nared drugače suženj ne postane, nego z močjo meča; do zdaj nas pa Hrvatje še niso z mečem podjarmili; dokler se to ni zgodilo, nam morajo že dovoliti, da pred dr. Starčevičem še ne bomo padali na kolena, in da se bomo Slovane čutili, tudi če govorimo svoje lastno slovensko narečje. Pri nas politike ne delajo posamezni možje, ampak celi narod, ki je že precej politično izobražen, zato se pri nas ne da usiliti nobena nenaravna teorija, kakor pri Hrvatih starčevičjanska.

Kar g. Jambreščak o Miklošiču piše, to naj sam dobro premisli. Mi nismo prijatelji Miklošičevi, ker on že toliko let v gosposki zbornici sedi, pa še nikdar ni ust odprl za svoje slovenske rojake, nasprotno pa naše nasprotnike podpira. Pa vendar je učenjak, in če si g. Jambreščak, ki sam ni nobenih izpitov napravil, predrzne Miklošiču reči, da je on še preveč „zelen“, potem vsaka dalja beseda nepotrebna postane. Končno po vsej pravici rečeno, bi tudi „Obzoru“ ne škodovalo, ko bi malo bolj pazil na svoje pisatelje, da ne bi takih bedastoč pisli, kakor g. Jambreščak, in „Obzor“ naj toraj pred svojim pragom pometa, namesto da po g. Jambreščaku „Sl. Narodu“ poduke daje!

Iz pod Stola, 8. sept. (Šolstvo na deželi.) Prav resničen je članek v 95. št. „Slovenca“: Šolstvo v Ljubljani. Kar tú govori pisatelj o ljubljanskih ljudskih šolah, ravno to velja tudi o štirirazrednicah na deželi. V tih se ravno tako nemškutari kakor v Ljubljani. Začne se nemščina otrokom vbi-jati že v prvem razredu. V drugem že šolski nadzornik zahteva, naj bi otroci prosto predstavljali iz slovenskega v nemško in narobe. Res, nerazumljivo je, kaj ti čudni pedagogi od otrok zahtevajo. Kdor ima le malo previdnosti, mora spoznati, da za 90 odstotkov otrok je trud s nemščino zastoj, dragi čas potratijo kmečki otroci večidel zavoljo nemščine, drugi razred ne prekoračijo, in tisto nemščino, ki se jim je v glavo vbila, hitro pozabijo. Kteri so sedanji učni načrt delali, od zdrave pedagogike nimajo pojma. Človek bi mislil, da jih bo skušnjava zmódrila, a ne; saj celó g. nadzornik Pirker — kakor je v „Tovaršu“ brati — učiteljem priporoča, naj nemščino še bolj goje.

ruzalem je bil takrat kakor jetnik v Babilonu. Imel je svoj Eufkrat, svoje pašnike in svoje verbe, na kterih so bile obešene onemele harpe in čakal je molče rešivnega kira.

Eusebi je v obče poznal spridenost življenja, ki ga je obdajalo, a bile so še popačenosti, kterih ni poznal. Kako bi tudi mogel tako pokvarjenost le domnevati? V naročju kristjanstva, pod odejo kristjanske vere valilo se je njih črno blato. Od časa do časa pokazavalo se je to blato na površju, navadno pa se je takala ta smrdečina po nižjih plasteh, kjer se gibljejo ločine skrivaje svoje najostudniši skrivnosti in najgrdnosti življenje.

Imena basiligovcev, nikolajevcev, karpokratovcev so Eusebiju že prišla do ušes, a mislil si je pod temi imeni samo manihejske šole ali njih učne sostave, ne pa njih neomejeno spohotnost in poželjivo gnjusobnost.

Nesreča za-nj, da je bil v tej zmoti.

Nekteri njegovih prijateljev ali bolje nekteri součencev, ki so se izdajali za njegove prijatelje in ktere je za take imel, so bili jako razdraženi videvši, da so bili neuspešni njih očitni poskusi zvičajnega zapeljavanja in da njih groba in drobna vaba, ki so mu jo bili

v obilici nastavljali, ni mogla motiti in zmotiti njegove čuječnosti. Zatorej se zbero še enkrat v pogovor, kako se ima izpeljavati kovarstvo. Res jim je narejene spletke brezvestnost in prekanjenost vseh zagotavljala.

Ker njega samega niso mogli ugonobiti, hoteli so o njem gnjusne govorice trositi, da mu spodkopljejo dobro ime.

V ta namen je začel eden z njim pridno občevati. Pretveza je bila kmali najdena, ki je imela vrh tega še mnogo resničnosti. Pravil je, da hoče resnico resno iskati in vestno po dobrem hrepeneti. Čas, da si o važnih pršanjih jasnote pridobi, tako je govoril, ta čas je vendar enkrat prišel. Neka notranja milost ga je že ganila. Pa kdo mu zamore z dobrim svetom bolje pomagati pri tem podjetju? Vendar sami dobri soveti ne bi izdali, da življenje svojega delo spreobrnjenja dovrši: Treba mu je, da se uveri in prepriča o resničnem in neposrednem življenju kristjanov. Ali ni mogoče pristopa doseči k tistim bratovskim ljubeznijam, pri kterih se skuplja jedro izvoljenega ljudstva? Kar njega zadeva, pozna enega tistih oddelkov, kterih geslo se glasi: občestvo v enakosti in od izvoljenih je

bil že večkrat nagovarjan, da bi se k njim pridružil. Tamo, sredi njih pravo pravcatega početja, sredi njih skrivotnih običajev, da jih je mogoče najprimerneje brez prikrivanja videti, preiskavati in presojevati. A njih ukaz je oster, vse svetnjake preganja iz njih srede. Njih vrata se odpro le na glasilo. To geslo, ki se sicer nikomur ne sporoča in ktero se sveto spoštuje, da je on si prisvojiti si vedel. Z njim bi zamogla, ja si tujca, uhod dobiti, med izvoljene se splaziti, njih skrivnostim pristovati, njih duh in pomen preumiti in potem, kar bi videla in skusila, se ravnati in sklep storiti.

Eusebij je vedel, koliko skrbi so obračali kristjani vsak čas in tudi takrat na to, da svetih obredov ničemurni in nebožni radoglednosti ne izdado. Govorjenje Amcijiivo, tako se je imenoval novi prešlec, tudi samo ga ni nikakor iznenadilo in ker je prav živo hrepenel kristjansko življenje poznati po celi njegovi resničnosti, preden se sam pokristjani, zato se ni kar nič obotavljajal ponudbe sprejeti.

(Dalje prih.)

Gosp. nadzornik! ali vam mar res še to ni zadosti? —

Tako ni mogoče da bi se otroci za življenje kaj koristnega naučili, ker s nemščino toliko dragega časa potratijo. Pri tem učnem načrtu naše prosto ljudstvo ne bo nikdar napredovalo, in ljudske šole so vendar za prosti narod.

Če se mora že nemščina v ljudskih šolah učiti, naj se začne v tretjem razredu in potem naj se slovenski otroci v srednjih šolah podučujejo na podlagi slovenskega jezika. Ali ni silovita nespamet, na pr. zgodovino, kerš. nauk v petem razredu dekliške šole nemško podučevati. Slovenski otrok ne zna potem kerš. nauka ne nemški ne slovenski, ja ta se mu je dostokrat za celo življenje pristudil, ker res strašanska težava mora biti za otroka se cele liste na pamet učiti, ker komaj razume, tu mu manjka besedi, da bi se prosto izrazil. Taki otroci so večidel breznačajni in v kerš. življenji slabo vterjeni. Naj svetejša tvarina se neodpustljivo zlorabi v pospeševanje nemščine. Tako je tudi s zgodovino.

Vestni učitelj je vsaki dan žalosten; veselje do podučevanja mu zginuje, ko vidi, da po sedanjem učnem načrtu pri večini otrok njegov trud tako mala vspeha ima. Ali si more pomagati? On mora prazno slamo mlati in zavoljo kopice otrok, njih stotine s nemščino nespametno mučiti. Naj vendar merodajni krogi enkrat spregledajo in če jim je napredek in omika prostega naroda kaj mar, naj dosednji učni načrt kmalo spremene, sicer moramo reči, da ga nalašč v nevednosti ohraniti hočejo.

Domače novice.

V Ljubljani, 10. septembra.

(Ljubljansko nemško gledališče) je prevzel za to zimo g. vodja Aleks. Mondheim-Schreiner. S plakati po mestnih ulicah naznanja imena izvrševalnih udov, ki bodo naše nemško občinstvo zabavali. On obeta predstavljati opere, operete, vesele igre in burke.

(Tlak) bodo položili na dunsjski cesti poprek od cerkve usmiljenih sester do Smoletove hiše, ker se ob deževji tam toliko blata nabere, da je težko preko ulic priti.

(Prošnja za Janežičevo „Cvetje“.) Res prava težava je s slovenskim berilom na gimnaziji v 7. in 8. razredu. Če hoče človek kaj spremeniti za čitanje, pa nima dotičnih knjig. Ko je izhajalo Janežičevo „Cvetje“, imeli smo tukaj nad 40 naročnikov, sedaj pa so se vse te knjige razpršile, imamo samo 3 eksemplare.

Tisti gospodje, kateri so onih let študirali na novomeški gimnaziji — pa tudi drugi — prošeni so prav vljudno, naj blagovolijo poslati:

a) Sofoklov Ajant (poslovenil M. Valjavec, l. 1863.);

b) Viljem Tell (poslovenil Cegnar 1162.);

c) Maria Stuart (poslovenil Cegnar 1861.).

Rad bi spravil skupaj vsakega kakih 10 eksemplarov. — Bodi si, da častiti gospodje posodijo na eno leto, bodi si, da prodajo, naj zapišejo ime na knjigo, naznanijo pošto dotično, ter blagovolijo poslati v Novomesto.

P. Ladislav Hrovat.

(Čitalnica v Starem trgu) praznuje jutri svoj desetletni obstanek.

(Bralno društvo na Občini) nspravi tudi jutri društveno veselico.

(Lep vol.) Neki gospodar iz Rakovnika je prignal v Ljubljano lepega, s cveticami ozaljšanega, velikanskega vola, ki tehtal 15 centov.

(Nesreča.) Nekemu kmetiču, ki je kravo

na somenj prignal, zgodila se je nesreča, da je breja krava poskakovaje zabolila se v trebuh na kol, ter se je bati, da bo žival, ki je vredna 100 gl., morda celo poginila.

(Šnopsarja) so čisto krvavega našli na tleh ležečega v rožnih ulicah. Preobilna vžita pijača ga je spravila ob zavest. Kdo nas reši vendar žganjarske kuge?! Koliko nesreč, koliko pobojev, koliko preklinjevanja in drugih grehov, koliko revščine bi bilo manj, ko bi se špirit tako podražil, da bi ga revni ljudje ne mogli piti, kupčevalci pa ne žganja iz njega delati!

Razne reči.

— Dr. Josef Schmiderer, državni poslanec je bil 5. t. m. tudi v deželni zbor štajarski izvoljen kot zastopnik Mariborskega mesta. Mariboržani so se za volitev silno malo brigali, kajti od 640 volilcev je prišlo na volišče samo 165; in izmed teh je dobil Schmiderer 164 glasov, enega pa rotovski brenjar F. Wöss. Poprej je v državnem zboru zastopal Maribor dr. Duchatsch, ki bi tudi zdaj zopet rad voljen bil, dasiravno je lani oba mandata prostovoljno (?) odložil bil, vendar zdaj še je bilo grozdje zanj prekislo. Sicer pa dr. Schmiderer ravno v tisti političen rog trobi, kakor dr. Duchatsch, ter je za Maribor vse jedno, kateri teh da na Dunaji in Gradci sedi.

Zahvala.

Za pogorelce v Knežaku so podpisanemu poslali:

Gosp. A. Samasa v drugič 10 gl. Gosp. Boncelj v Dažgošah 4 gl. Gosp. A. Obreza, državni poslanec 20 gl. Gosp. L. Gerjol, župnik pri sv. Gredorju 24 gl. Gg. Lavrič in Hing, trgovca na Rakeku sta dala vsaki en voz stavbenega lesa.

Dalje so poslali:

G. Jerič v Ljubljani 15 gl. *) Iz Vodic 2 gl. Neimenovan 1 gl. Gosp. J. Z. 4 gl. Gosp. V. Majer, župnik v Selcah 5 gl. 20 kr. Gosp. Alojz Stare na Rovi 3 gl. Gosp. M. Šlibar, dekan na Vrhniki 8 gl. Gosp. dr. J. Strbenec, Hrenovce 9 gl. 40 kr. Gosp. Anton Fetih, Vreme 5 gl.

Bog obilno poverni; hvala.

Anton Ponikvar.

*) Nabrani darovi.

Opravni.

Za pogorelce v Knežaku.

G. Fr. Dolinar, župan na Trati 5 gl.

Telegrafične denarne cene 9. septembra.

Papirna renta 76.65 — Sreberna renta 77.45 — Zlata renta 93.80 — 1860letno državno posojilo 133 — Bankine akcije 833 — Kreditna akcija 362. — — London 117. — — — Cos. kr. cekini 5.95. — 20-frankov 9.36.



Einsiedler-Kalender

für das Jahr 1882.

42. Jahrgang.

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

84 Quart-Blätter. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werte von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel: 30 Nfr.

„ „ „ II „ „ : 27 Nfr.

Vorrätig in der Kathol. Buchhandlung.



Dober kup

ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, iz če komu ura ni všeč, dam mu denar nazaj, toraj kupovalec ni v nobeni nevarnosti.

1 cilindar-ura iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.

1 anker-ura iz srebernega nikla z verižico, prej 10 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.

1 srebrna remontoir Washington-ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.

Zlate urice za gospe, prej 40 gl., zdaj 20 gl., z verižico za na vrat. (8)

Zlate remontoir-ure, prej 100 gl., zdaj 40 gl.

Na pet let dobri stojimo.

Ph. Fromm, urar.

(Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile Wien.)

Le še malo časa!

Samo za 8 gl.

pošljem vsakemu popolno jedilno opravo iz britanje srebra, in sicer teh le 51 krasnih reči:

- 6 nožev iz britanje srebra in angleškega jekla;
- 6 vilic iz britanje srebra prav močnih;
- 6 močnih žlic iz britanje srebra;
- 12 malih žlic za kavo iz britanje srebra;
- 1 močno veliko žlico za mleko, iz britanje srebra;
- 1 težko veliko žlico za juho, iz najboljšega britanje srebra;
- 2 krasna namizna svečnika;
- 3 lične kupice za jajca;
- 6 ličnih eizeliranih podčasnice;
- 1 lepo posodico za poper ali sladkor;
- 1 fino precejilo za čaj;
- 6 podnožnikov iz stekla;

teh 51 reči vseh skupaj velja samo 8 gl.

Te reči so bile nakupljene v neki veliki tovarni za britanje srebra, ki je pa falirala, ter so prej veljale 40 mark. Dobri stojimo za to, da ostanejo te reči lepo bele.

Naročila proti poštnemu povzetju (Nachnahme) se točno izvršujejo, dokler imamo reči še kaj v zalogi; pisma naj se pošiljajo pod napisom:

Herrn M. Rundbakin,

Wien II. Hedwigsstrasse 4.

Vsako se lahko brez škode prepriča, kako po ceni in kako krasno je to blago, ker se poslano reči, ako niso všeč, v 10 dneh lahko pošljejo nazaj in prejete denarje takoj povrnemo. (8)

Le še malo časa!

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.